

SPIS TREŚCI

PODZIĘKOWANIA	11
OD AUTORA	13
1 W ŚWIECIE MUZYKI FILMOWEJ	15
2 MUZYKA W SŁUŻBIE FILMOWEJ NARRACJI	18
2.1. Tempo – hierarchia społeczna w <i>Downton Abbey</i>	19
2.2. Rytm – klimat miejsca – <i>Frantic</i>	23
2.3. Melodia – radość, prostota i dzieciństwo w <i>Życie jest piękne</i>	25
2.4. Harmonia/dysharmonia – dobro i zło w <i>Dziecku Rosemary</i>	27
2.5. Tonacja – „rozmowa emocjami” w <i>Gnijącej pannie młodej</i>	29
2.6. Barwa – symbolika dźwięku instrumentów muzycznych w <i>Tess</i>	34
2.7. Dynamika – budowanie przestrzeni w przekazach audialnych i audiowizualnych	37
3 MUZYKA I FILM – NARRACJA A DRAMATURGIA	39
3.1. Miejsce akcji – <i>Różowa Pantera</i>	40
3.2. Czas akcji – <i>Chinatown</i>	43
3.3. Bohater (protagoniści i antagoniści) – <i>Nieustraszeni pogromcy wampirów</i>	45
3.4. Motywy przewodnie w filmie według Nino Roty	47
3.4.1. <i>Romeo i Julia</i>	48

3.4.2.	<i>Słodkie życie</i>	49
3.5.	Budowanie napięcia poprzez muzykę	53
3.5.1.	<i>Nóż w wodzie</i> – narracja i dramaturgia ciąg dalszy. Analiza szczegółowa	53
3.5.2.	<i>Locke</i> – rozwiązania alternatywne	57
4	ŁĄCZENIE MUZYKI Z OBRAZEM – „MONTAŻ PIONOWY”	60
4.1.	Synteza – filmy z muzyką Rachel Portman	60
4.1.1.	<i>Czekolada</i> – podstawy	61
4.1.2.	<i>Oliver Twist</i> – rozszerzenie	62
4.2.	Kontrapunkt – filmy z muzyką Alexandre’a Desplata	67
4.2.1.	<i>Grand Budapest Hotel</i> – muzyka plus obraz równa się ironia	67
4.2.2.	<i>Autor Widmo</i> – audiowizualny kontrast i muzyczna antycypacja	71
4.3.	Instrumentacja a forma i treść filmu – nieograniczone możliwości	73
5	MUZYKA DIEGETYCZNA, NIEDIEGETYCZNA I DIEGETYCZNA WEWNĘTRZNA	76
5.1.	Muzyka (dla) bohaterów a muzyka (dla) widzów. <i>Vicky Cristina Barcelona</i> i <i>Zaplątani</i>	78
5.2.	Muzyka diegetyczna i niediegetyczna według Ennio Morricone	84
5.2.1.	Zagraj to jeszcze raz – <i>Misja</i>	85
5.2.2.	Nagraj to jeszcze raz – <i>1900: Człowiek legenda</i>	88
5.2.3.	Nie graj tego więcej – <i>Pewnego razu na Dzikim Zachodzie</i>	95
6	(NAJLEPSZA) MUZYKA ADAPTOWANA	103
6.1.	Romans filmu z piosenką	105
6.1.1.	Piosenka jako nośnik treści pozamuzycznych	105
6.1.2.	Piosenka a motywy przewodnie	107
6.1.3.	Muzyka popularno-rozrywkowa w filmach Romana Polańskiego	107
6.1.3.1.	<i>Frantic</i> – piosenka i taniec	108

6.1.3.2.	<i>Gorzkie gody</i> – popowy kalejdoskop	112
6.1.4.	„Piosenki bez słów” w <i>Manhattanie</i> Woody’ego Allena	119
6.2.	Różne gatunki i style w muzyce adaptowanej – <i>Barry Lyndon</i> Stanleya Kubricka	127
6.2.1.	Sarabanda Händla – zmierzch epoki	127
6.2.2.	Muzyka etniczna – witamy w Irlandii	131
6.2.3.	Muzyka militarna – witamy na frontach wojny siedmioletniej	133
6.2.4.	Muzyka klasyczna – witamy na salonach	136
7	MUZYKA NA ŚCIEŻCE DŹWIĘKOWEJ	144
7.1.	Muzyka i cisza	144
7.1.1.	Wymowne pauzy <i>Nieustraszonych pogromców wampirów</i> i <i>Dziecka Rosemary</i>	145
7.1.2.	Wyrazić niesłyszalne za pomocą muzyki	147
7.1.2.1.	<i>Fortepian</i>	147
7.1.2.2.	<i>Ciche miejsce</i>	149
7.2.	Efekty dźwiękowe jako współczynnik dzieła muzycznego	152
7.2.1.	Joe Wright i Dario Marianelli	154
7.2.1.1.	<i>Anna Karenina</i>	154
7.2.1.2.	<i>Pokuta</i>	155
7.3.	Efekty dźwiękowe przeciwko muzyce – muzyka przeciwko efektom	158
7.3.1.	<i>Pianista</i> – „rozstrzelany” Chopin	159
7.3.2.	<i>Amadeusz</i> – zagłuszająca wszystko i wszystkich muzyka Mozarta	163
7.4.	Muzyka i dialogi	166
7.4.1.	<i>Merida Waleczna</i> – muzyka jako wsparcie ścieżki dialogowej	167
7.4.2.	<i>Prawdziwa historia</i> - muzyka jako kontrapunkt	169
7.4.3.	Rozwiązania alternatywne	170
7.5.	Muzyka zamiast ludzkiego głosu	172
7.5.1.	<i>Jak rozpetalem drugą wojnę światową</i> – opowieść Franka	173
7.5.2.	<i>Pożegnanie z Afryką</i> – opowieść Karen	174

8	MUZYKA I MONTAŻ	177
8.1.	Rola muzyki w manipulacji czasem i przestrzenią filmową	178
8.1.1.	<i>Twardziele</i> – „montaż pionowy” a manipulacja czasem	179
8.1.2.	<i>Rambo. Pierwsza krew</i> – „montaż pionowy” a manipulacja przestrzenią	180
8.2.	Sposoby łączenia ujęć a muzyka w filmie	182
8.2.1.	Cięcie	182
8.2.1.1.	Krótką sceną sytuacyjną	182
8.2.2.	Przenikanie	183
8.2.2.1.	<i>Oliver Twist</i>	183
8.2.3.	Ściemnienie i rozjaśnienie	184
8.2.3.1.	<i>Fantazja</i>	185
8.3.	Muzyka a montaż eliptyczny	186
8.3.1.	<i>Amadeusz</i> – jak wskoczyć na scenę Opery Wiedeńskiej?	187
8.4.	Muzyka w sekwencjach montażowych	190
8.4.1.	<i>Drive</i> i <i>Naga broń</i> – kielkujące uczucie z piosenką w tle	191
8.4.2.	<i>Król Lew</i> i <i>Hercules</i> – dojrzewanie w konwencji musicalu	195
8.5.	Muzyka i montaż równoległy	197
8.5.1.	<i>Operacja Argo</i> i <i>Rocky IV</i> – kto wygra? Zły czy dobry?	198
9	FILMOWE ADAPTACJE LITERATURY A MUZYKA W FILMIE	204
9.1.	<i>Tess</i> – muzyczny obraz literackiego świata. Przykład z muzyką oryginalną	205
9.2.	<i>Śmierci w Wenecji</i> – przemiana pisarza w kompozytora. Przykład z muzyką adaptowaną	211
10	MUZYKA W SCENARIUSZU FILMOWYM	218
10.1.	Wskazówki dotyczące muzyki w „scenariuszu dla scenarzystów”	219
10.1.1.	Muzyka i format scenariusza	219
10.1.2.	Piosenka i jak ją zapisać? <i>Dziewczyny do wzięcia</i>	222

10.1.3.	Muzyka łącząca sceny. <i>Śniadanie u Tiffany'ego</i>	223
10.2.	Wskazówki dotyczące muzyki w „scenariuszu dla scenarzystów-reżyserów”	225
10.2.1.	Relacje między muzyką diegetyczną i niediegetyczną. <i>Śniadanie u Tiffany'ego</i> i <i>Pianista</i> raz jeszcze	226
10.2.2.	Muzyka o niepewnym zakotwiczeniu w świecie przedstawionym. Wyrafinowane gry z widzem w filmach Stanleya Kubricka	227
11	MUZYKA W CZOŁÓWKACH I NAPISACH KOŃCOWYCH	231
11.1	Początek a czołówka filmu i jaką rolę gra tu muzyka	231
11.1.1.	<i>Harry Potter i więzień Azkabanu</i> plus <i>Dziewczyna z tatuażem</i> – muzyka zapowiadająca film	232
11.2.	Muzyka i plansze z napisami a narracja w filmie	233
11.2.1.	Muzyka i napisy jako wyznaczniki stylu reżysera	234
11.2.1.1.	Filmy Woody'ego Allena	234
11.2.1.2.	Filmy Quentina Tarantino	237
11.3.	Muzyczne animacje – klasyka kina	238
11.3.1.	<i>Różowa Pantera</i> – przebój muzyczny i animowany	239
11.3.2.	<i>Nieustraszeni pogromcy wampirów</i> – audiowizualny kontrapunkt	244
11.3.3.	<i>Dobry, zły i brzydki</i> – muzyka i efekty dźwiękowe w czołówce	245
11.4.	Prawo serii – konwencja i inwencja	248
11.4.1.	Filmy o przygodach Jamesa Bonda	248
11.4.1.1.	Piosenki w czołówkach „Bondów”	249
11.5.	Napisy końcowe – dominacja muzyki nad obrazem	252

12	ZAKOŃCZENIE	256
-----------	--------------------	------------